

มติชน

Matchon
Circulation: 830,000
Ad Rate: 1,100

Section: First Section/กระแสดังหน้า

วันที่: พุธ 31 มีนาคม 2553

ปีที่: 33

ฉบับที่: 11708

หน้า: 7(ล่างซ้าย)

Col.Inch: 84

Ad Value: 92,400

PRValue (x3): 277,200

ศิลป์: ขาว-ดำ

หัวข้อข่าว: สีนามิ ไร้กระบาด การชุมนุมทางการเมือง กับบาดแผลของการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวเป็นกลุ่มที่จับจ่ายเงินเพื่อแสวงหาความสุขสงบ เพื่อคลายเครียด และหลีกเลี่ยงความเสี่ยง

ดังนั้น สีนามิ ไร้กระบาด จลาจล การก่อการร้าย หรือแม้แต่การชุมนุมทางการเมืองจึงเป็นเรื่องที่อาจสร้าง “บาดแผล” ให้กับการท่องเที่ยวทั้งนั้น

กล่าวคือ ปัจจัยเหล่านี้สร้างเงื่อนไขที่ทำให้ความน่าดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวไทยถูกมองต่างไปจากเดิม และอาจถูกนำไปจัดให้อยู่ในประเภทเดียวกับประเทศที่มีความเสี่ยงสูง เช่น เนปาล และบางประเทศในตะวันออกกลาง นักวิชาการอธิบาย “บาดแผล” ว่าจะมาเป็นบาดแผลที่ต้องมีกระบวนการที่มีขั้นตอนพอสมควร

ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอนของการรับรู้ และความสามารถในการแปลความหมายหรือเข้าใจสถานการณ์ การรับรู้ขึ้นกับความชัดเจนของสถานการณ์ ซึ่งหากสถานการณ์ปรากฏชัดในสื่อต่างๆ หรือปรากฏบ่อยครั้ง การรับรู้ก็จะมากขึ้นตามไปด้วย

หากสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์สามารถถูกจำกัดบริเวณ การรับรู้ของนักท่องเที่ยวก็จะต่ำและไม่เกิดผลกระทบต่อกภาพลักษณ์

การศึกษาความเห็นของนักท่องเที่ยวกว่า 4,700 คน ใน 6 ช่วงเวลาดังกล่าวและหลังวิกฤตปิดสนามบิน กับก่อนและหลังวิกฤตสงกรานต์สีแดง พบว่าการรับรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยจะลดลงเมื่อเกิดวิกฤตและลดลงอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาที่คือ สื่อในต่างประเทศจะมีเวลาให้ข่าวของเราสั้น และมักจะเสนอไฮไลต์ เช่น แทนที่จะอธิบายถึงสัญลักษณ์และพิธีกรรมเจาะเลือดซึ่งดูเป็นสันติวิธี แต่กลับนำเสนอแค่การสาดเลือดซึ่งดูรุนแรงขึ้นทำให้นักท่องเที่ยวที่ไม่เห็นภาพรวมเกิดความตกใจ

ดังนั้น สื่อทางไกลสมัยใหม่จึงมักทำให้สถานการณ์ดูเลวร้ายกว่าความเป็นจริง จนนักท่องเที่ยวรับรู้ และตีความหมายรุนแรงไปกว่าเดิม

การตีความหมายนั้นจะขึ้นอยู่กับความรู้เกี่ยวกับประเทศไทย ชาวต่างชาติที่รู้จักคนไทยดีก็อาจจะเข้าใจได้มากกว่า นอกจากนี้แต่ละชาติ (ตลาด) ยังมีความสนใจต่างกัน เช่น นักท่องเที่ยวออสเตรเลียจะมีมารรับรู้มีปฏิกริยา และตอบสนองต่อปัญหาของประเทศอินโดนีเซียมากกว่านักท่องเที่ยวชาติอื่นๆ

ขั้นตอนที่ 2 ระบุว่านักท่องเที่ยวเริ่มเห็นความเสี่ยง ในขั้นนี้นักท่องเที่ยวจะเริ่มแยกแยะระดับของความเสียหายที่เกิดขึ้น และแยกแยะต้นตอของความเสียหาย

สินามิ ไร้กระบาด

การชุมนุมทางการเมือง

กับบาดแผลของการท่องเที่ยว

ตารางที่ 1 ท่านเห็นว่าการมาเที่ยวไทยคุ้มค่าหรือไม่

ช่วงที่	ค่าคะแนน (คะแนนเต็ม 5)			% ของผู้เห็นด้วย		
	คุ้มเงิน	คุ้มเวลา	ประสบการณ์ที่คุ้มค่า	คุ้มเงิน	คุ้มเวลา	ประสบการณ์ที่คุ้มค่า
1. ก่อนวิกฤต	3.98	4.18	4.19	84.16	89.59	87.33
2. วิกฤตสนามบิน	3.72	3.82	3.88	67.33	72.85	75.28
3. หนึ่งเดือนหลังจากนั้น	4.02	4.24	4.30	80.69	87.24	89.27
4. สอง-สามเดือนหลังจากนั้น	3.90	3.99	4.07	74.10	77.52	79.80
5. วิกฤตสงกรานต์	3.96	4.13	4.18	76.59	82.95	84.51
6. หนึ่งเดือนหลังจากนั้น	4.07	4.18	4.02	83.15	87.18	77.66

ตารางที่ 2 ท่านคิดจะกลับมาเที่ยวไทยใหม่หรือไม่

ช่วงที่	ค่าคะแนน (คะแนนเต็ม 5)			% ของผู้เห็นด้วย		
	จะกลับมาเที่ยวอีก	จะแนะนำให้เพื่อน/ครอบครัวมาเที่ยว	ยินดีจ่ายเพื่อกลับมาอีก	จะกลับมาเที่ยวอีก	จะแนะนำให้เพื่อน/ครอบครัวมาเที่ยว	ยินดีจ่ายเพื่อกลับมาอีก
1. ก่อนวิกฤต	4.14	4.38	4.21	79.19	92.76	86.43
2. วิกฤตสนามบิน	3.69	3.88	3.74	59.38	71.96	64.90
3. หนึ่งเดือนหลังจากนั้น	4.01	4.39	4.17	74.14	92.76	83.04
4. สอง-สามเดือนหลังจากนั้น	3.70	4.13	4.06	63.10	82.74	79.53
5. วิกฤตสงกรานต์	3.98	4.26	4.16	72.15	87.03	81.87
6. หนึ่งเดือนหลังจากนั้น	4.12	4.16	4.20	78.75	83.52	83.15

หากสาเหตุของความเสี่ยงเกิดจากภัยธรรมชาติที่นอกเหนือการควบคุมของประเทศเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว เช่น สีนามิ และไซโคลน นักท่องเที่ยวก็มักจะยินดียกโทษให้โดยเร็ว

หรือแม้แต่กรณีโรคระบาดที่มีการจัดการที่ดีการท่องเที่ยวก็จะดีขึ้นกลับมาได้

แต่ถ้านักท่องเที่ยวเห็นว่า ความเสี่ยงเกิดจากการที่รัฐไม่สามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ได้ นักท่องเที่ยวก็จะไม่ยอมไปยุ่งเกี่ยวกับจุดหมายปลายทางนั้นอีก เพราะยังมีแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในโลกอีกมากมาย

ในขั้นตอนนี้ความปลอดภัยเริ่มเป็นองค์ประกอบสำคัญของภาพลักษณ์ ซึ่งแต่ก่อนเราอาจจะไม่เคยคิดและไม่นำหนักกับมันมาก่อน

ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นตอนของการจัดประเภท จัดกลุ่ม ตีตราว่าแหล่งท่องเที่ยวที่นั่นไม่ปลอดภัย ไม่มีสุขภาวะที่ดี ซึ่งอาจจะรุนแรงจนสามารถลดคุณค่าที่ดีที่เคยมี

เช่น คนไทยนำรถมีจิตบริการ ฯลฯ และเมื่อเป็นเช่นนั้นนักท่องเที่ยวก็จะหลีกเลี่ยงการ

กลับมาเที่ยวอีก ซึ่งไทยอาจจะถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีความไม่ปลอดภัย เช่น ศรีลังกาที่มีกบฏพยัคฆ์พิพ หรือประเทศรอบข้างปาเลสไตน์

หากการท่องเที่ยวของไทยผ่านขั้นตอนนี้ไปแล้วโอกาสที่จะเยียวยาที่จะซ้ำและยากยิ่งขึ้น การศึกษาในโครงการเมธีวิจัยอาวุโส ที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้ให้กับผู้เขียนได้สอบถามนักท่องเที่ยวใน 6 ช่วงเวลา พบว่าจากวิกฤต 2 ครั้งที่ผ่านมา เรายังไม่ถึงขั้นตอนที่ 3 น่าจะยังอยู่ในขั้นตอนที่ 2 เพราะนักท่องเที่ยวตอบว่ามาเที่ยวเมืองไทยยังคุ้มค่าอยู่ แม้ว่าจะตกต่ำไปในช่วงวิกฤตปิดสนามบิน

แต่ก็ดีขึ้นขึ้นมาได้ (ตารางที่ 1) ความกังวลก็ยังอยู่ในระดับสูง (ตารางที่ 2) คือยังคิดจะกลับมาเที่ยวไทย และบอกต่อกัน

การชุมนุมทางการเมืองของไทยคงไม่ยุติลงง่ายๆ ความยึดเยื้อจะสร้าง “บาดแผล” หรือ “ตรา” ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวไทยในสายตานักท่องเที่ยวต่างชาติหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับวิธีการของการชุมนุมและการจัดการของรัฐ แต่ที่แน่นอนก็คือเรากลัวมีความเสี่ยงจาก

วิกฤตการณ์เมืองต่อไปอีกนาน เราจะต้องอยู่กับ การชุมนุมทางการเมืองให้ได้ และมองการ ชุมนุมอย่างสันติวิธีเป็นเรื่องปกติวิสัย

แต่เราก็จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ที่ลดความเสี่ยงให้ต่ำที่สุด เช่น เปิดให้ สายการบินบินตรงเข้าสนามบินนอกกรุงเทพฯ มากขึ้น กระจายนักท่องเที่ยวและเสนอแพคเกจ ออกไปยังจังหวัดท่องเที่ยวอื่นๆ จากสุวรรณภูมิ โดยไม่ผ่านสถานที่ชุมนุมในกรุงเทพมหานคร การกระตุ้นการท่องเที่ยวในประเทศ

กระตุ้นการท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์พิเศษ ที่ไม่ต้องเข้ากรุงเทพฯ เช่น การท่องเที่ยวเพื่อ การศึกษา จังหวัดสมุทรปราการน่าจะถือโอกาส นี้ปรับโฉมหน้าตัวเองให้เป็นศูนย์กลางท่องเที่ยว รอบจากกรุงเทพฯ (รับรองว่าราคาที่ดินจะขึ้น สมใจ) แต่ต้องขจัดมลพิษออกไปก่อน ผลลัพธ์ จะสามารถเป็นศูนย์กลางการเดินทางทางน้ำ มี ทำน้ำเรือไฮเวอคราฟต์ส่งนักท่องเที่ยวไปพัทยา และชะอำ ฯลฯ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่า หลายแสนล้านบาท เราจะต้องไม่ปล่อยให้ อุตสาหกรรมนี้ล้มละลายไป เพราะคนจำนวนมาก ทั้งรากแก้วและรากหญ้าจะลำบากกันถ้วน หน้า

ทุกวิกฤตจะมีโอกาส ช่วยกันคิดหาโอกาส ใหม่คล้ายเครีตติกว่า ส่วนผู้ชุมนุมก็อยากให้ ทักก่อน กลับบ้านกลับช่อง ทักก่อน ฟื้นฟู สุขภาพ แล้วจะกลับมาใหม่หลังสงกรานต์ก็ ไม่ว่ากัน ทำได้ตามสิทธิพลเมืองในระบอบ ประชาธิปไตย (อยู่แล้ว)

มิ่งสรรพ ขาวสอาด

สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่